

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

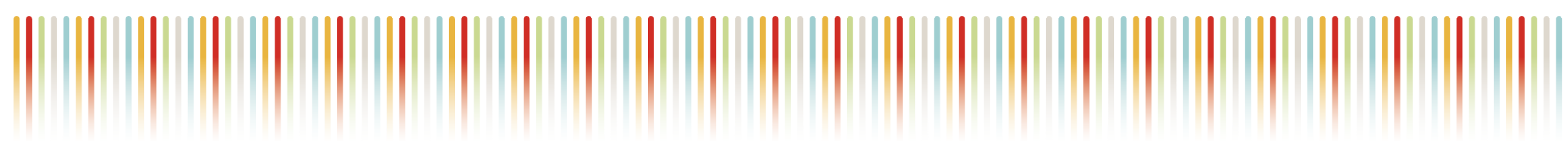

Vindhethetverleden.nu
Wegwijzer voor professionals in de archeologie

Vindhethetverleden.nu & SamenKennisMaken

Update over een nieuwe wegwijzer voor de AMZ

Esther Wieringa, SIKB

Het project Samen Kennis Maken

Waarom dit project?

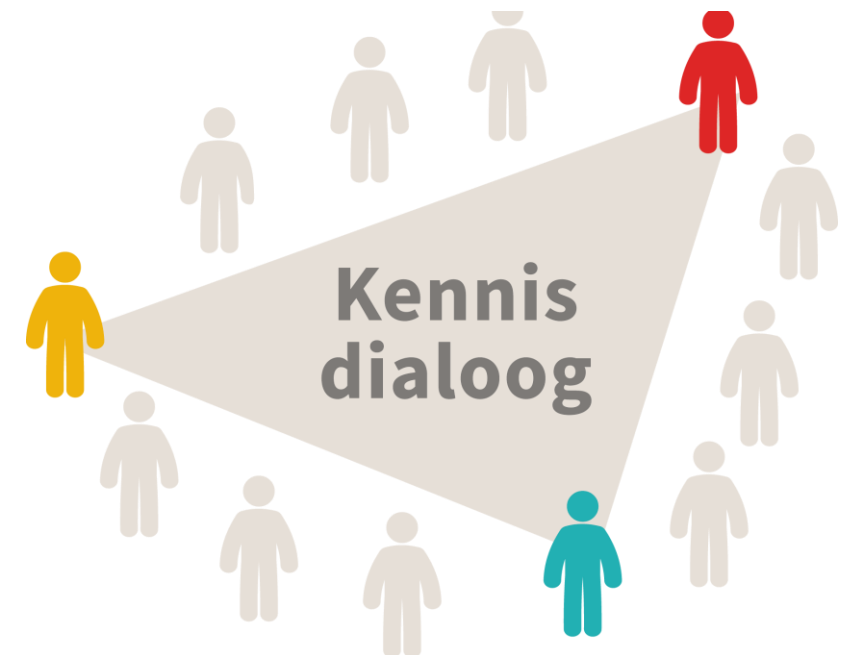
- De weg naar **natuurwetenschappelijke onderzoekers** (met kennis en faciliteiten) wordt niet altijd gevonden
- **Bijdragen aan het toepassen van NW-onderzoek** in de Archeologische Monumentenzorg
- ***Third science revolution!*** Antwoorden op (nieuwe) onderzoeksvragen over herkomst, gebruik, gezondheid, verwantschap, migratie, rituelen, voedselvoorziening, wonen.....

Het project Samen Kennis Maken

Achtergrond

Doel van het project samenwerking en vooral inspiratie te bieden door:

- Vindhetverleden als wegwijzer naar de onderzoeker & bieden van kennis voor vraaggestuurd onderzoek in de AMZ
- Faciliteren van de Kennisdialogen

Het project Samen Kennis Maken

Terugblik – vooruitblik

- Doelgroep:
  - (KNA) Archeologen
  - Studenten & docenten WO/HBO
  - Onderzoekers & specialisten
  - Beleidsarcheologen, adviseurs
  - Vrijwilligers in de archeologie
  - Eigenlijk alle nieuwsgierige mensen

Het project Samen Kennis Maken Is mede tot stand gekomen met

Vindhetverleden.nu

Wegwijzer voor professionals in de archeologie

Klankbord

Samenstelling Kenniscommissie E-RIHS Samen kennis maken

Peildatum 4 november 2022

Naam	Expertise	Spiegelcollega	
	Femke de Roode	Archeoloog/gemeente	Pm
1	Jakob Wallinga (WUR)	Aardwetenschapper	PM
2	Axel Muller (ADC)	Senior Archeoloog	Wouter Roessingh (ADC)
3	Seger van den Brenk (Periplus)	Specialist archeologie waterbodems	Rens Cassée (Periplus)
4	Yvonne van Amerongen (Archol)	Bioarcheologie	Mans Schepers (RUG)
5	Tania Oudemans (Kenaz)	Biomoleculaire archeologie	Simone Bloo (BAAC)
6	Lisette Kootker (VU)	Science based archeologie	Birgit Berk (Birgit Berk Fysische Antropologie)
7	Stijn Arnoldussen (RUG)	Universitair onderzoeker	Quentin Bourgeois (UL)
8	Kate van Lookeren (UvA, C&R)	Conservering & Restauratie /UvA	Ella Hendriks/Maartje Stols-Witlox (UvA, C&R)
9	Lambert van Eijck	Neutron & Gamma methods for Cultural Heritage/TU Delft	Wilko van Zijverden (Saxion), gevraagd
10	Julie Van Kerckhove	Specialist aardewerk	Dennis Braekmans (RUL)

Vindhetverleden.nu

Wegwijzer voor professionals in de archeologie

Kennisdialogen

Teruglezen en terugkijken.....

Verslag van de tweede Kennisdialoog

Ancient DNA en sedaDNA in d Archeologische Monumenten

Hoe snel wetenschappelijke onderzoekstechnieken zich o
belangstelling daarvoor is, bleek 7 december jl. tijdens de
SIKB en RCE verzorgden. Een nieuwe fysieke bijeenkomst
2024 operationeel wordende 'Gouden Gids', een gebruik
archeologen en natuurwetenschappers om elkaar te vin
www.vindhetverleden.nu.

Derde kennisdialoog - Luminescentiedatering (OSL) en 14C-datering
De derde kennisdialoog vond plaats op 14-03-2024, met als onderwerp luminescentiedatering (OSL) en 14C-datering.

[Download het verslag](#)

SIKB Introductie over dateringsmethoden door Margot Kuitems en Jakob W...
Klimaatverandering · Klimaatverandering is in brede zin elke verandering in weer of... >

Bekijken op YouTube

Ik hou 13000 meestal aan. Inderdaad, het

Delen

A video thumbnail showing a woman with curly hair, Margot Kuitems, smiling. She is wearing a dark top with a floral pattern. A red play button icon is overlaid on the video. The video title and description are visible at the top of the thumbnail.

Website als Gouden Gids+

Wie
Wat
Waar
Waarom

Vindhetverleden.nu *Wegwijzer voor professionals in de archeologie*

> Vraaggestuurd onderzoek doen

- > 1. Archeologisch slecht bekende gebieden
- > 2. De dynamiek van het Nederlandse landschap
- > 3. Gebruik van het water
- > 4. Occupatie en adaptatie in het riviereengebied en langs de kust
- > 5. Sociale en economische differentiatie
- > 6. Emigratie, immigratie, acculturatie
- > 7. De archeologie van het rituele
- > 8. Conflictarcheologie
- > 9. Dodenbestel en grafmonumenten
- > 10. De vroegste bewoning van Nederland
- > 11. Overgang laat-paleolithicum - vroeg-mesolithicum
- > 12. Neolithisatieproces ('Neolithisering')
- > 13. De verankering van het boerenbestaan
- > 14. De rol van natuurlijke voedselbronnen na de introductie van de landbouw
- > 15. De limes: inrichting en interactie
- > 16. Overgang Romeinse tijd naar Vroege Middeleeuwen

> Zoek een specialist

Zoek hier naar organisaties, personen en onderzoeksmethoden voor natuurwetenschappelijk onderzoek in de archeologie

Zoeken

> Inspiratieverhalen

Wat diergraven leren over mensen

Lees verder >

ZOOMS

Zoek een specialist

Via de zoektocht
natuurwetenschappelijke
via de instellingen

U kunt natuurwetenschappelijke
hout, datering

residu

Zoekresultaten

Kenaz

FTIR

plant

Zoeken

Zoekresultaten voor "plant"

BIAX

Analyse macrobotanische resten

Palynologie

C14 dateringen

Analyse endoparasieten

Dendrochronologie

Anthracologie

Analyse parenchym en verkoold voedsel

Analyse plantaardige vezels

Analyse haar en veren

Analyse chironomiden

Hydrobiologisch adviesbureau Klink

Analyse diatomeeën

Aquatische macrofauna

Zoöplankton

Sieralgen (Desmidiaceeën)

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)

Zoöarcheologie/archeozoölogie

aDNA

Micromorfologisch onderzoek

Dendrochronologie

Fysische antropologie

Dichtheidsmeting

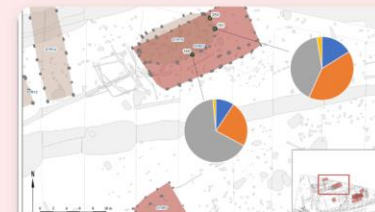
Archeobotanie

Stabiele isotopen (lood, tin, zuurstof, strontium, etc.)

Delftse druif, Iberische rozijn of toch Rijse wijn?

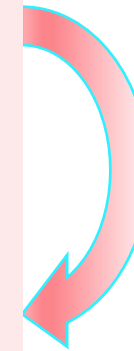
[Lees verder >](#)

Oude akkers, nieuwe inzichten

[Lees verder >](#)

Slimme website

Inspiratieverhalen

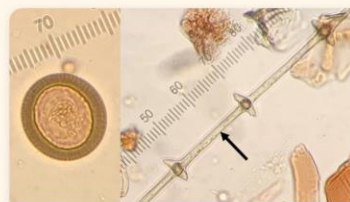
Wat diergraven leren over mensen

[Lees verder >](#)

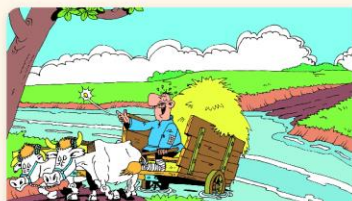
Teerpotten als indicatie voor handel met het Oostzeegebied

[Lees verder >](#)

Wat afval ons kan vertellen

[Lees verder >](#)

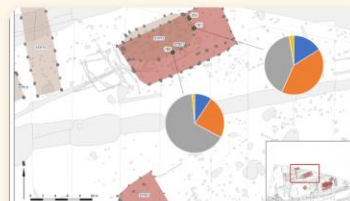
Met klinkende munt

[Lees verder >](#)

Het naadje van de kous

[Lees verder >](#)

Oude akkers, nieuwe inzichten

[Lees verder >](#)

Wat de boer niet kent, dat vreet hij niet?

[Lees verder >](#)

Delftse druif, Iberische rozijn of toch Rijse wijn?

[Lees verder >](#)

ZooMS

[Lees verder >](#)

Inspirerende verhalen
over toepassing van
nwonderzoek in de AMZ

Waar werd/wordt nog aan gewerkt

- Betere doorzoekbaarheid & zoekresultaten
- Digitaal toegankelijk gemaakt
- Ontwikkelen en plaatsen compendium
- Plaatsen nieuwe inspiratieverhalen
- Vormgeving
- Na de Reuvensdagen helemaal klaar

Daarna....

- Nadenken over toekomstbestendig maken
- Actueel houden
- Nieuwe dialogen
- Suggesties ter verbetering altijd welkom

Inspiratieverhaal /auteur(s) en techniek(en)	Techniek(en)	Periode casus
Aal ZooMs Neolithische vp.docx	ZooMs	Neolithicum
Berk/Kootker/Haasteren Chariots on Fire diverse technieken.docx	Isotopenonderzoek, Fysische antropologie, Archeozoölogie, C14-datering, XRF Metaal- en aardewerkanalyse	IJzertijd
Beurden/Lange/Van der Linden LME Grave divers specialistisch onderzoek.docx	14C Dateringen, Analyse Haar en Veren, Archeobotanie, Conservering	
Brusgaard Isotopenonderzoek.docx	Dendrochronologie, Endoparasieten Analyse, Gebruikssporenanalyse (bewerkingssporen hout), Macrobotanische Analyse, NPPs/Darmparasieten, Palynologie	Late ME/Nieuwe Tijd
Esser Osteometrische analyse.pdf	Isotopen	Vroeg Neolithicum
Hammers/de Vries Multiproxy VME Isotopen/palynologie/archeobotanie.pdf	Archeozoölogie	Neolithicum
Hondelink druiven_aDNA.docx	Isotopen, palynologie, archeobotanie	Vroeg Neolithicum
Hondelink weefselonderzoek_vruchten.docx	aDNA, macrobotanische analyse, historisch onderzoek	Vroeg Neolithicum
Oudemans Residuanalyse op Teerpotten.docx	Archeobotanie, macrobotanische analyse, historisch onderzoek	Vroeg Neolithicum
Stolk XRF_VerzwaardeZijde.docx	Gebruikssporenanalyse	Vroeg Moderne Tijd
Uudemans/Kubiak Martens potgebruik in Medel-De Roeskamp.docx	Combi micro-botanisch (SEM)chemisch onderzoek ATR-FTIR-massaspectrometrie (DTMS)	Alle perioden
Van der Linden/Kubiak Martens voeding-coprolieten.docx	Spectroscopie en Direkte temperatuur-opgeloste XRF	Volle - Late Middeleeuwen
Van Dijk wat doen we met dat diergraaf?.docx	Analyse haar en veren, plantaardige vezels, archeobotanie, analyse, NPPs/Darmparasieten, GCMS, macrobotanische CT-scan	Vroeg Neolithicum
Van Kerckhove/Boreel Herkomstonderzoek op basis van AW.docx	Archeozoölogie	Nieuwe Tijd
Waldus/Brinkemper/De Hoop Botanisch onderzoek Waterschip ZO31.docx	Petrografie, WD-XRF, SEM-EDS, Palynologie, Macrorestenanalyse	Vroeg Neolithicum
Groot de/De Kort	14C Dateringen, Macrorestenanalyse	Late Middeleeuwen
De Raad/Seinen/Van der Steen De kiezen van...	Metaalslakken Analyse, Neutronentomografie, Micro...	Vroeg Romeinse tijd
Wieske/ Romeins glas in middeleeuw...	Onderzoek, Natuursteenanalyse...	Late ME/Nieuwe Tijd A
Theunissen/Uitwisselingsnetwerken in...		

Hartelijk bedankt voor jullie aandacht en een mooie dialoog toegewenst!

En zo vind(t) het verleden ons 😊

